

ارزیابی آسیب پذیری شهرستان شوشتر در رخداد حوادث طبیعی و راهکارهای ایمن سازی

سامان اسدی^۱، مهدی مهدوی عادل^۲

۱- دانشجوی دکتری زلزله، پژوهشگاه شاخص پژوه، گروه عمران، اصفهان، ایران

۲- استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شوشتر، گروه عمران، شوشتر، ایران

saman_asadi2004@yahoo.com

خلاصه

شهرستان شوشتر در نیمه شمالی استان خوزستان و در شمال شهر اهواز قرار گرفته و با جمعیتی در حدود صد هزار نفر از شهرهای مهم استان خوزستان به شمار می رود. بررسی های آماری و تاریخی شهر شوشتر نشان می دهد که این شهر تا کنون حوادث طبیعی بسیاری را تجربه کرده است که پدیده های طبیعی سیل، زلزله، طوفان و صاعقه از مخربترین آنها می باشد که خسارات فراوانی را تاکنون در این شهر رقم زده است. در این تحقیق به ارزیابی آسیب پذیری شهرستان شوشتر در رخداد حوادث طبیعی پرداخته و راهکارهای ایمن سازی شهر در مقابل این پدیده ها ارائه شده است. نتایج حاصل در این تحقیق نشان می دهد که سطح خطر زلزله در گستره این شهر بطور نسبی بالاست و با حرکت از سمت جنوب به شمال افزایش می یابد. همچنین این نتایج نشان می دهد که بافت فرسوده این شهرستان بطور بالقوه مستعد آسیب پذیری بسیار بالایی است و توجه به مقاوم سازی و بازسازی این بافت را بطور کامل به اثبات می رساند.

کلمات کلیدی: حوادث طبیعی، سیل، زلزله، آسیب پذیری، شهرستان شوشتر

۱. مقدمه

گستره جغرافیایی ایران از نظر احتمال وقوع حوادث طبیعی یکی از آسیب پذیرترین بخش های کره زمین است که هر ساله وقوع حوادثی نظیر زلزله و سیل موجب خسارتهای جانی و مالی فراوان در کشور می شود. توسعه زندگی اجتماعی، بویژه شهرنشینی و گسترش روزافزون شهرها و مراکز جمعیتی بدون رعایت اصول و ضوابط فنی و قرارداری در دامنه های پرخطر نظیر گسلها و یا حریم رودخانه ها و عدم توجه به برنامه ریزی مناسب شهرسازی اصولی، ابعاد این حوادث طبیعی را وسعتی دو چندان بخشیده و همواره نحوه مدیریت و انتخاب شیوه های مقابله با این حوادث به عنوان یکی از دغدغه های اصلی تمامی مدیران شهری و مسئول مطرح بوده و هست.

استان خوزستان نیز با ۶۵٪ جمعیت ساکن در مناطق شهری و قرارداری در دامنه گسل های خطرناک و حوزه های آبخیز فعال و سیل خیز از این امر مستثنی نمی باشد. این در حالی است که قسمت عمده ای از فعالیت های اقتصادی کشور در این خطه قرار دارد و بالغ بر ۲/۹ میلیون نفر در مناطق شهری آن ساکن می باشند. مروری بر رخداد حوادث گذشته در این استان حکایت از بروز خسارات جانی و مالی فراوان در شهرهای این استان بویژه شهر شوشتر دارد. لذا ضرورت اتخاذ استراتژی مشخص در ایمن سازی این مناطق و کاهش آسیب پذیری آن در مقابل بلایای طبیعی ضرورتی اجتناب ناپذیر می باشد. امری که در گذشته همانند سایر مناطق کشور کمتر به آن پرداخته شده و کمتر مورد توجه برنامه ریزان شهری بوده است. به منظور کاهش آسیب پذیری مناطق شهری ابتدا باید شناسایی مناطق خسارت پذیر واقع در این مناطق صورت پذیرفته و سپس با اتخاذ برنامه ریزی ها، تصمیم گیری ها و اجرای فعالیت های فنی و مدیریتی مربوطه در راستای کاهش خطر اقدام نمود. لازمه دستیابی به این مهم انجام مطالعات دقیق و جامع فنی بوده که بتواند ضمن شناسایی خطر و دامنه های تهدید کننده آن در مناطق شهری و بررسی وضعیت مقابله موجود بتواند عوامل تشدید کننده این خسارات، امکانات مقابله، راه کارهای بهینه فنی و مدیریتی مقابله، حسب مورد منطقه خطر در مناطق شهری را معرفی کرده و بتواند یک برنامه جامع به منظور ایمن تر نمودن جامعه شهری ارائه دهد.

^۱ دانشجوی دکتری زلزله، کارشناس ارشد معاونت عمرانی استانداری خوزستان

^۲ دکتری تخصصی سازه، عضو هیأت علمی و معاونت عمرانی دانشگاه